

**ความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตบางกอกใหญ่**
**Knowledge on Elementary First Aid of the Primary School Students under
the Bangkok Primary Educational Service Area Office Bangkok Yai District**

ปัญจพัชรกร บุญพร้อม

นาถนิตดา มรกตศรีวรรณ

ลธิพันธ์ ไชยนันท์

คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม กรุงเทพมหานคร

อีเมล: punpaphatpomb@siamtechno.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจระดับความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางกอกใหญ่ และเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศแตกต่างกัน กลุ่มที่ศึกษาคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 39 คน ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางกอกใหญ่ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบทดสอบความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นอยู่ในระดับมากร้อยละ 91.95 และการผลการเปรียบเทียบข้อมูลนักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นไม่แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น, นักเรียนประถมศึกษา, เขตพื้นที่การศึกษาบางกอกใหญ่

Abstract

This study aimed to survey knowledge on elementary first aid of the primary school students under the Bangkok Primary Educational Service Area Office Bangkok Yai District and to compare by gender their differences of knowledge on elementary first aid. The subjects were 39 primary school students at a school under the Bangkok Primary Educational Service Area Office Bangkok Yai District. The research instrument was a test on knowledge elementary first aid and its practice. Data were analyzed for percentage, mean, standard deviation, and t-test for comparison. The results showed

the students with knowledge on elementary first aid at a good level (91.95%). As for comparison of the students' knowledge by gender, there were no significant differences in their knowledge on elementary first aid at $p < .05$.

Keywords: Knowledge on elementary first aid, primary school students, Educational Service Area Bangkok Yai District

1. ความเป็นมา

“เด็ก” ตามนิยามในสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติหมายถึงบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นและในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กของประเทศไทย พ.ศ. 2556 ได้กำหนดไว้เช่นกันว่า “เด็ก” หมายถึงบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสส่วน “อุบัติเหตุ” (accident) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดความบังเอิญและจากความประมาทซึ่งในชีวิตประจำวันอาจเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับเด็กได้บ่อยเพราะเด็กอยู่ในช่วงวัยอยากรู้อยากเห็นชอบค้นคว้าทดลองสิ่งต่างๆ อยู่ตลอดเวลาในขณะที่เด็กยังขาดประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุมีผลกระทบต่อเด็กไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุประเภทใดก็ตามเมื่อเด็กเกิดอุบัติเหตุนอกจากจะทำให้ร่างกายมีบาดแผลฟกช้ำผิวหนังเป็นแผลถลอกหรือฉีกขาดมีการบาดเจ็บหรือพิการของอวัยวะต่างๆ แล้วยังทำให้เด็กเกิดความเจ็บปวดทุกข์ทรมานส่งผลให้สภาพจิตใจเกิดความวิตกกังวลตกใจกลัวและอาจส่งผลให้การเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กหยุดชะงักหรือล่าช้าได้ (ณชนันท์ ชีวานนท์, 2559)

อุบัติเหตุเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บและเสียชีวิต ที่พบบ่อยในเด็กทั่วโลก การเกิดอุบัติเหตุในเด็กเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งร่างกายและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการเกิดทุพพลภาพและเสียชีวิตของเด็กซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญ เมื่อเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็ก นอกจากทำให้เกิดการสูญเสียค่าใช้จ่ายที่นับเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปีของประเทศชาติแล้ว ยังเป็นสาเหตุให้เกิดการตายของเด็กในปัจจุบันสำหรับประเทศไทยจากการรวบรวมสถิติข้อมูลสถิติจากสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยฉุกเฉินและอุบัติเหตุของเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 15 ปีในปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีเด็กเจ็บป่วยฉุกเฉินและประสบอุบัติเหตุทั้งสิ้น 156,525 คน จำแนกได้ดังนี้ (1) การเจ็บป่วยฉุกเฉินเกี่ยวกับกุมารเวชกรรม 56,101 คน (2) อุบัติเหตุยานยนต์ 36,203 คน (3) พลัดตกหกล้ม 15,245 คน (4) อาการปวดท้อง ปวดหลัง เชิงกราน ขาหนีบ 14,113 คน (5) ป่วย อ่อนเพลีย อัมพาต เรื้อรัง 12,659 คน (6) หัวใจหยุดเต้น 5,642 คน (7) สัตว์กัด 3,141 คน (8) ชัก 2,617 คน (9) ปวดศีรษะ ภาวะผิดปกติทางตา หู คอ จมูก 1,599 คน (10) แพ้ยา แพ้อาหาร 1,579 คน จากสถิติจากสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (มติชนออนไลน์, 2561)

“หลักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น” หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ณ สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่จะหาได้ในขณะนั้น นำมาใช้ในการรักษาเบื้องต้น ควรทำการปฐมพยาบาลให้เร็วที่สุด หลังเกิดเหตุโดยอาจทำได้ในทันที หรือระหว่างการนำผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บไป

ยังโรงพยาบาลหรือสถานที่ รักษา พยาบาลอื่นๆ เพื่อช่วยบรรเทาอาการเจ็บป่วย หรืออาการบาดเจ็บนั้นๆ ก่อนที่ผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจะได้รับการดูแลรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์หรือถูกนำไปยังโรงพยาบาล

ความสำคัญของการปฐมพยาบาล (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, 2559) คือ

1. เป็นการช่วยรักษาชีวิตของผู้ป่วย การปฐมพยาบาลที่ถูกต้องและรวดเร็วสามารถช่วยลดอันตรายที่รุนแรงหรือลดความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตได้
2. ช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยได้รับอันตรายมากขึ้น การปฐมพยาบาลจะเป็นการลดอันตรายจากการบาดเจ็บ ตลอดจนช่วยป้องกันภาวะแทรกซ้อนหรือความพิการ ที่อาจเกิดขึ้นหลังจากประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย
3. ช่วยบรรเทาอาการเจ็บปวด เช่น การใช้น้ำล้างตาผู้ที่ถูกสารเคมีเข้าตาซึ่งช่วยลดอาการระคายเคืองและลดความเจ็บปวดลงได้
4. ช่วยให้ผู้ป่วยฟื้นตัวและกลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว เนื่องจากผู้ป่วยมักมีความกังวลเกี่ยวกับอาการบาดเจ็บของตนเอง ดังนั้น การดูแลทางด้านจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ การให้กำลังใจ ปลอดภัย การอยู่เป็นเพื่อนโดยไม่ละทิ้ง

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การเจ็บป่วยและอุบัติเหตุเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาแม้จะมีการระวังเพียงใดก็ตาม ดังนั้นการเรียนรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นสามารถให้การช่วยเหลือผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสรอดชีวิตเป็นการทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติอย่างมาก (สมาคมหัวใจแห่งอเมริกา, 2558) นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ทุกคนควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมให้มากคือ ต้องคำนึงถึงมาตรการการป้องกัน โดยเน้นการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุและสร้างจิตสำนึกความปลอดภัยอยู่เสมอ เมื่อเกิดเหตุการณ์การบาดเจ็บและเจ็บป่วยก็ต้องควบคุมไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงมากขึ้นมาตรการดังกล่าวนี้ส่งเสริมให้การปฐมพยาบาลมีความสำคัญและจำเป็นที่เราทุกคนต้องเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและขอความช่วยเหลือจากหน่วยการแพทย์ฉุกเฉินของสถานพยาบาลใกล้เคียงได้อย่างถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์ คือ

1. ความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางกอกใหญ่

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้งแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม จนได้ครบ 39 ชุด จากนั้นจึงนำแบบทดสอบทดสอบทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ t-test เพื่อการเปรียบเทียบ

7. ผลการวิจัย

1. นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 และเพศชายจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15

2. ผลการสำรวจระดับความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางกอกใหญ่

ผลการสำรวจแบบวัดความรู้ก่อนการอบรมพบว่า นักเรียนร้อยละ 56.41 มีความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดี รองลงมา มีความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.46 และมีเพียงร้อยละ 5.13 ที่มีความรู้ในระดับน้อย

ผลการสำรวจแบบวัดความรู้หลังการอบรมพบว่า นักเรียนร้อยละ 91.95 มีความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากและมีความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.05

นักเรียนมีความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานก่อนและหลังอบรมในรายชื่อดังนี้ ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1: จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกและตอบผิดของความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานก่อนการอบรมรายข้อ (n=39)

คำถาม	ตอบถูก (%)	ตอบผิด (%)
1. หลักการปฐมพยาบาลที่สำคัญเมื่อเกิดบาดแผล ได้แก่ การห้ามเลือด การล้างทำความสะอาดแผลและการประคบตามลำดับ	36 (92.31)	3 (7.69)
2. หากพบว่าผู้ป่วยหัวแตกมีอาการแตกร้าของกะโหลกศีรษะ มีวัสดุปักคาอยู่ ให้รีบดึงออกและหาผ้าสะอาดมาปิดแผลทันที	35 (89.74)	4 (10.26)
3. หากมีการเสียเลือดมากเกินไป จะเกิดภาวะ Shock ตามมาและเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ วิธีการสังเกตเบื้องต้น คือการประเมินสัญญาณชีพ ชีพจร การหายใจ และสีผิว	17 (43.59)	22 (56.41)
4. เราจะพันผ้ายืด (Elastic bandage) แบบเลขแปดในกรณีที่มีการหักของกระดูกบริเวณข้อต่างๆ	36 (92.31)	3 (7.69)
5. กระดูกหักมีสองแบบ ได้แก่ กระดูกหักแบบเปิดรูป (Opened fracture) และกระดูกหักแบบมีกระดูกแทงออกมาภายนอก (Closed fracture)	8 (20.51)	31 (79.49)
6. หากผู้ป่วยกระดูกหักมีอาการปวดและบวมร่วมด้วย สามารถช่วยลดปวดได้โดยการประคบร้อน โดยเฉพาะใน 24 ชั่วโมงแรกหลังเกิดเหตุ	23 (58.97)	16 (41.03)
7. การสลัดคือการที่มีสิ่งแปลกปลอมเข้าไปติดค้างในลำคอหรือขวางหลอดลม อันตรายที่เกิดตามมาคือขาดอากาศหายใจ	29 (74.36)	10 (25.64)
8. การช่วยเหลือคนที่สำคัญทำได้โดยการให้ดื่มน้ำมากๆ หรือกลืนข้าวคำโตๆ	31 (79.49)	8 (20.51)
9. ในผู้ป่วยทารกหรือเด็กเล็ก ให้การช่วยเหลือโดยจับผู้ป่วยห้อยหัวลงพร้อมทั้งตบหลังประมาณ 5 ครั้ง หรือจนกว่าสิ่งแปลกปลอมจะหลุดออกมา	23 (58.97)	16 (41.03)
10. เมื่อพบคนหมดสตินอนอยู่ข้างทาง ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดคือโทร.1669 และรีบทำการประเมินสัญญาณชีพ ได้แก่ ชีพจรและการหายใจ	34 (87.18)	5 (12.82)
11. อัตราเร็วในการช่วยนวดหัวใจคือ 100-120 ครั้งต่อนาที ถ้ามีผู้ช่วยอีก 1 คน ให้นวดหัวใจ 30 ครั้ง สลับกับเป่าปาก 2	8 (20.51)	31 (79.49)
12. เครื่อง AED คือเครื่องกระตุ้นหัวใจอัตโนมัติ มีหลักการสองแบบคือ ช่วยประเมินคนไข้ว่าจำเป็นต้องกระตุ้นหัวใจด้วยไฟฟ้าหรือไม่ กับ เป็นเครื่องกระตุ้นหัวใจด้วยไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ	32 (82.05)	7 (17.95)

จากตารางที่ 1 พบว่าข้อที่นักเรียนตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ข้อ 1 หลักการปฐมพยาบาลที่สำคัญเมื่อเกิดบาดแผล ได้แก่ การห้ามเลือด การล้างทำความสะอาดแผลและการประคบตามลำดับและข้อ 4 เราจะพันผ้ายืด (Elastic bandage) แบบเลขแปดในกรณีที่มีการหักของกระดูกบริเวณข้อต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 92.31 เท่ากัน รองลงมาคือข้อ 2 หากพบว่าผู้ป่วยหัวแตกมีอาการแตกร้าของกะโหลกศีรษะ มีวัสดุปักคาอยู่ ให้รีบดึงออกและหาผ้าสะอาดมาปิดแผลทันที คิดเป็นร้อยละ 89.74 และข้อ 10

เมื่อพบคนหมดสตินอนอยู่ข้างทาง ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดคือ โทร.1669 และรีบทำการประเมินสัญญาณชีพ ได้แก่ ชีพจรและการหายใจ คิดเป็นร้อยละ 87.18 ตามลำดับ และข้อที่นักเรียนตอบผิดมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ข้อ 5 กระดูกหักมีสองแบบ ได้แก่ กระดูกหักแบบผิตรูป (Opened fracture) และกระดูกหักแบบมีกระดูกแทงออกมาภายนอก (Closed fracture) และข้อ 11 อัตราเร็วในการช่วยนวดหัวใจคือ 100-120 ครั้งต่อนาที ถ้ามีผู้ช่วยอีก 1 คน ให้นวดหัวใจ 30 ครั้ง สลับกับเป่าปาก 2 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 79.49 เท่ากันรองลงมาคือข้อ 3 หากมีการเสียเลือดมากเกินไป จะเกิดภาวะ Shock ตามมาและเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ วิธีการสังเกตเบื้องต้น คือการประเมินสัญญาณชีพ ชีพจร การหายใจ และสีผิว คิดเป็นร้อยละ 56.41 และข้อ 6 หากผู้ป่วยกระดูกหักมีอาการปวดและบวมร่วมด้วย สามารถช่วยลดปวดได้โดยการประคบร้อน โดยเฉพาะใน 24 ชั่วโมงแรกหลังเกิดเหตุ และข้อ 9 ในผู้ป่วยทารกหรือเด็กเล็ก ให้ความช่วยเหลือโดยจับผู้ป่วยห้อยหัวลงพร้อมทั้งตบหลังประมาณ 5 ครั้ง หรือจนกว่าสิ่งแปลกปลอมจะหลุดออกมา คิดเป็นร้อยละ 41.03 ตามลำดับ

ตารางที่ 2: จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกและตอบผิดของความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานหลังการอบรมรายข้อ (n=39)

คำถาม	ตอบถูก (%)	ตอบผิด (%)
1. หลักการปฐมพยาบาลที่สำคัญเมื่อเกิดบาดแผล ได้แก่ การห้ามเลือด การล้างทำความสะอาดแผลและการประคบตามลำดับ	38 (97.44)	1 (2.56)
2. หากพบว่าผู้ป่วยหัวแตกมีอาการแตกร้าวของกะโหลกศีรษะ มีวัสดุปักคาอยู่ ให้รีบดึงออกและหาผ้าสะอาดมาปิดแผลทันที	37 (94.87)	2 (5.13)
3. หากมีการเสียเลือดมากเกินไป จะเกิดภาวะ Shock ตามมาและเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ วิธีการสังเกตเบื้องต้น คือการประเมินสัญญาณชีพ ชีพจร การหายใจ และสีผิว	36 (92.31)	3 (7.69)
4. เราจะพันผ้ายืด (Elastic bandage) แบบเลขแปดในกรณีที่มีการหักของกระดูกบริเวณข้อต่างๆ	39 (100)	0 (0.00)
5. กระดูกหักมีสองแบบ ได้แก่ กระดูกหักแบบผิตรู (Opened fracture) และกระดูกหักแบบมีกระดูกแทงออกมาภายนอก (Closed fracture)	26 (66.67)	13 (33.33)
6. หากผู้ป่วยกระดูกหักมีอาการปวดและบวมร่วมด้วย สามารถช่วยลดปวดได้โดยการประคบร้อน โดยเฉพาะใน 24 ชั่วโมงแรกหลังเกิดเหตุ	26 (66.67)	13 (33.33)
7. การสำลักคือการที่มีสิ่งแปลกปลอมเข้าไปติดค้างในลำคอหรือขวางหลอดลม อันตรายที่เกิดตามมาคือขาดอากาศหายใจ	37 (94.87)	2 (5.13)
8. การช่วยเหลือคนที่สำลักทำได้โดยการให้ดื่มน้ำมากๆ หรือกลืนข้าวคำโตๆ	36 (92.31)	3 (7.69)
9. ในผู้ป่วยทารกหรือเด็กเล็ก ให้การช่วยเหลือโดยจับผู้ป่วยห้อยหัวลงพร้อมทั้งตบหลังประมาณ 5 ครั้ง หรือจนกว่าสิ่งแปลกปลอมจะหลุดออกมา	37 (94.87)	2 (5.13)
10. เมื่อพบคนหมดสตินอนอยู่ข้างทาง ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดคือ โทร.1669 และรีบทำการประเมินสัญญาณชีพ ได้แก่ ชีพจรและการหายใจ	39 (100)	0 (0.00)
11. อัตราเร็วในการช่วยนวดหัวใจคือ 100-120 ครั้งต่อนาที ถ้ามีผู้ช่วยอีก 1 คน ให้นวดหัวใจ 30 ครั้ง สลับกับเป่าปาก 2 ครั้ง	39 (100)	0 (0.00)
12. เครื่อง AED คือเครื่องกระตุกหัวใจอัตโนมัติ มีหลักการสองแบบคือ ช่วยประเมินคนไข้ว่าจำเป็นต้องกระตุกหัวใจด้วยไฟฟ้าหรือไม่ กับ เป็นเครื่องกระตุกหัวใจด้วยไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ	38 (97.44)	1 (2.56)

จากตารางที่ 2 พบว่าข้อที่นักเรียนตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 4 เราจะพันผ้ายืด (Elastic bandage) แบบเลขแปดในกรณีที่มีการหักของกระดูกบริเวณข้อต่างๆ ข้อ 10 เมื่อพบคนหมดสตินอนอยู่ข้างทาง ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดคือ โทร.1669 และรีบทำการประเมินสัญญาณชีพ ได้แก่ ชีพจรและการหายใจและข้อ 11 อัตราเร็วในการช่วยนวดหัวใจคือ 100-120 ครั้งต่อนาที ถ้ามีผู้ช่วยอีก 1 คน ให้นวดหัวใจ 30 ครั้ง สลับกับเป่าปาก 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากันทุกข้อรองลงมา คือข้อ 1

หลักการปฐมพยาบาลที่สำคัญเมื่อเกิดบาดแผล ได้แก่ การห้ามเลือด การล้างทำความสะอาดแผลและการประคบตามลำดับ และข้อ 12 เครื่อง AED คือเครื่องกระตุกหัวใจอัตโนมัติ มีหลักการสองแบบ คือ ช่วยประเมินคนไข้ว่าจำเป็นต้องกระตุกหัวใจด้วยไฟฟ้าหรือไม่ กับ เป็นเครื่องกระตุกหัวใจด้วยไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ คิดเป็นร้อยละ 97.44 เท่ากัน และข้อ 2 หากพบว่าผู้ป่วยหัวแตกมีอาการแตกร้าวของกะโหลกศีรษะ มีวัสดุปักคาอยู่ ให้รีบดึงออกและหาผ้าสะอาดมาปิดแผลทันที ข้อ 7 การสำคัญคือการที่มีสิ่งแปลกปลอมเข้าไปติดค้างในลำคอหรือขวางหลอดลม อันตรายที่เกิดตามมาคือขาดอากาศหายใจ และข้อ 9 ในผู้ป่วยทารกหรือเด็กเล็ก ให้การช่วยเหลือโดยจับผู้ป่วยห้อยหัวลงพร้อมทั้งตบหลังประมาณ 5 ครั้ง หรือจนกว่าสิ่งแปลกปลอมจะหลุดออกมา คิดเป็นร้อยละ 94.87 ตามลำดับ และข้อที่นักเรียนตอบผิดมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ข้อ 5 กระดูกหักมีสองแบบ ได้แก่ กระดูกหักแบบผิตรูป (Opened fracture) และกระดูกหักแบบมีกระดูกแทงออกมาภายนอก (Closed fracture) และข้อ 6 หากผู้ป่วยกระดูกหักมีอาการปวดและบวมร่วมด้วย สามารถช่วยลดปวดได้โดยการประคบร้อน โดยเฉพาะใน 24 ชั่วโมงแรกหลังเกิดเหตุ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือข้อ 3 หากมีการเสียเลือดมากเกินไป จะเกิดภาวะ Shock ตามมา และเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ วิธีการสังเกตเบื้องต้น คือการประเมินสัญญาณชีพ ชีพจร การหายใจ และสีผิว และข้อ 8 การช่วยเหลือคนที่สำคัญทำได้โดยการให้ดื่มน้ำมากๆ หรือกลืนข้าวคำโตๆ คิดเป็นร้อยละ 7.69 และข้อ 2 หากพบว่าผู้ป่วยหัวแตกมีอาการแตกร้าวของกะโหลกศีรษะ มีวัสดุปักคาอยู่ ให้รีบดึงออกและหาผ้าสะอาดมาปิดแผลทันที ข้อ 7 การสำคัญคือการที่มีสิ่งแปลกปลอมเข้าไปติดค้างในลำคอหรือขวางหลอดลม อันตรายที่เกิดตามมาคือขาดอากาศหายใจ และข้อ 9 ในผู้ป่วยทารกหรือเด็กเล็ก ให้การช่วยเหลือโดยจับผู้ป่วยห้อยหัวลงพร้อมทั้งตบหลังประมาณ 5 ครั้ง หรือจนกว่าสิ่งแปลกปลอมจะหลุดออกมาคิดเป็นร้อยละ 5.13 เท่ากัน ตามลำดับ

ตารางที่ 3: เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน โดยใช้ t-test (n=39)

เพศ	n	M	S.D.	t	p-value
ชาย	19	9.60	0.88	0.278	0.78
หญิง	20	9.68	0.89		

จากตารางที่ 3 นักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เท่ากับ 9.68 ส่วนนักเรียนชายมีค่าเฉลี่ยระดับความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานเท่ากับ 9.60 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

8. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดีคิดเป็น ร้อยละ 91.95 เกิดจากตัวผู้เรียนเองมีความพร้อม และความ ต้องการที่จะรับความรู้ที่มีประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ก็มีความรู้พื้นฐานในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเพราะได้เรียนวิชาสุขศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาทำให้เมื่อได้รับความรู้เพิ่มเติมจากวิทยากรทำให้เข้าใจได้มากยิ่งขึ้น

2. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานผลการวิจัยของ ณฤญาติ กวีนิฏฐยานนท์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ช่วงอายุที่เหมาะสมในการสอนกู้ชีพขั้นพื้นฐานในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโดยพบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วราพรณ พึ่งแจ่ม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จังหวัดนครราชสีมา โดยพบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

9. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรส่งเสริมให้ใช้วีดิทัศน์ในการสอนช่วยชีวิตเด็กขั้นพื้นฐานและอาจมอบให้ คุณครูที่ดูแลด้วยเพื่อที่จะสามารถนำมาชมซ้ำเพื่อทบทวนความรู้และทักษะได้ตามสะดวก อย่างไรก็ตาม การสอนอาจจำเป็นต้องมีพยาบาลเป็นผู้แนะนำและช่วยฝึกสำหรับทักษะที่สำคัญ เช่น ตำแหน่งและความ ลึกของการกดหน้าอก เพื่อประสิทธิผลของการสอน

10. ผู้เขียน

ผู้เขียน ปัญจภัชชกร บุญพร้อม นานัดดา มรกตศรีวรรณ และ สิทธิพันธุ์ ไชยนันท์ เป็น คณาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม มีความสนใจในงานวิจัยด้านชีวอนามัยและความปลอดภัย ของบุคคลในระดับต่างๆในสังคมและชุมชน

11. เอกสารอ้างอิง

- ชุดกิจกรรมพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สุขศึกษาและพลศึกษา ป.5 ช่วงชั้นที่ 2 (2551). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ณัชนันท์ ชีวานนท์. (2559). อุบัติเหตุในเด็ก: สถานการณ์และการป้องกัน. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 24(3), 1-12.
- ณญาวดี กวินัญชานนท์. (2559). ช่วงอายุที่เหมาะสมในการสอนกู้ชีพขั้นพื้นฐานในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. *การประชุมวิชาการการแพทย์ฉุกเฉินระดับชาติสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.)* กรุงเทพมหานคร.
- มติชนออนไลน์. (2561). *เปิดสถิติ 10 อาการเจ็บป่วยฉุกเฉินในเด็ก “อุบัติเหตุ-หกล้ม” มากที่สุด*, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา https://www.matichon.co.th/lifestyle/news_426268, เข้าดูเมื่อวันที่ 29/04/2562.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2548). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ. (2559). *คู่มือสำหรับประชาชนในการช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉินที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นด้วยเครื่อง เอ อี ดี*, กรุงเทพฯ: สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ.
- สมาคมหัวใจแห่งอเมริกา. (2558). [*American Heart Association (2015)*]. ไฮไลต์ของแนวทางการนวดหัวใจ ผายปอดกู้ชีพ (CPR) และการดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจหลอดเลือด ในภาวะฉุกเฉิน (ECC) ของ American Heart Association (AHA) ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร [ฉบับแปล].
- วรารพรรณ เพ็งแจ่ม. (2560). *ความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จังหวัดนครราชสีมา*. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 6(2), 63-71.